

Stem van de wilde dieren in de Haarlemmermeer

Van 'mussenvrouw' tot activist

Hoe je door verwondering over de vogels in en rond je eigen tuin geïnspireerd kunt raken om al dit moois te willen beschermen. En hoe je vervolgens in de natuurbescherming verzeild raakt. Het overkwam Corinne Kalisvaart. Lees hier haar verhaal.

■ Corinne Kalisvaart

Ik zal mij eerst even voorstellen: ik ben Corinne Kalisvaart, lid van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Ik heb een passie voor de in het wild levende dieren rondom mijn huis, vooral voor de roofvogels en uilen, en in het bijzonder voor Sniper, een van de Ransuilen in onze tuin. Ik woon aan de Rijnlanderweg in Hoofddorp: een zogenaamd polderlint. Een lange weg van noord naar zuid door het agrarisch gebied van de Haarlemmermeer, met aan weerszijden hoge bomen, boerderijen en uitgestrekte akkers en weilanden. Ik geniet dagelijks van de vele dieren rondom ons

huis. Er leven hier o.a. Slechtvalken, Torenvalken, Boomvalken, Sperwers, Haviken, Buizerds, Bruine Kiekendieven, Kerkuilen en Ransuilen: voor mij als roofvogelliefhebber een walhalla. Door de openheid van het gebied en de agrarische activiteiten zijn de vogels goed zichtbaar en niet heel schuw. Vanaf mijn terras volg ik dagelijks door de verrekijker hun levens.

Bedrijventerrein in aanbouw

Mijn huis staat in een gebied waarvan de bestemming door de gemeente is veranderd van agrarisch gebied naar

RANSUIL Foto: Corinne Kalisvaart

GEBIED TOEKOMSTIG SCHIPHOL Trade Park.

Bron: De ecologische visie voor Schiphol Trade Park

bedrijventerrein. Om het gebied meer te duiden: het is 350 hectare groot en ligt ingeklemd tussen de Geniedijk (Stelling van Amsterdam), de spoorlijn, de Bennebroekerweg en de snelweg A4. Het bedrijventerrein in aanbouw heet Schiphol Trade Park. Mijn leefomgeving en dat van de dieren hier verandert snel.

Arm aan fauna?

Ten onrechte leeft bij de bestuurders en ontwikkelaars van de Haarlemmermeer het idee dat dit gebied arm aan fauna is. Er zijn weinig tot geen tellingen beschikbaar in de Haarlemmermeer van welke dieren waar leven. En dat heeft gevolgen voor de dieren. Het betekent dat bij het maken van plannen, visies en besluiten, het wijzigen van bestemmingsplannen en het verlenen van vergunningen, weinig tot geen rekening gehouden wordt met de rijke fauna in de Haarlemmermeer. De belangen van deze dieren worden niet meegewogen: de dieren hebben geen stem in de ontwikkelingen.

Bij een hoorzitting in 2020 over het opnieuw wijzigen van het bestemmingsplan hier gaf ik als bewoner aan dat het onderliggende faunarapport in de Milieu Effect Rapportage onvolledig was. Er missen namelijk heel veel dieren in dit rapport. Als voorbeeld gaf ik aan dat in het faunarapport geen Huismussen vermeld staan, terwijl wij in onze schuur alleen al meer dan 75 Huismussen hebben (zie tabel met waarnemingen). Ook worden de Ransuilen in onze tuin niet genoemd. Beide diersoorten staan op de Rode Lijst. Maar ook bijvoorbeeld de Lepelaars, Veldleeuwertjes, Gele Kwikstaarten en Slechtvalken: geen van hen werd genoemd. Hun bescherming is niet alleen een morele, maar ook een wettelijke verplichting.

De betreffende wethouder gaf als reactie naar de gemeenteraad dat het ge-

bied arm is aan fauna en dat er geen reden was aan te nemen dat de Milieu Effect Rapportage onvolledig was. Punt. Verder noemde de wethouder mij in de beantwoording 'dat mussenvrouwtje'. Dat beschouw ik dan maar als een compliment, maar ik weet niet zeker of het ook zo bedoeld was.

Ik voelde mij totaal niet serieus genomen. Maar ik kon niets bewijzen, want er waren geen officiële tellingen beschikbaar, er was geen faunamonitoring en de in het wild levende dieren waren totaal niet in beeld. En dat terwijl zij ook inwoners zijn van de Haarlemmermeer. De gemeenteraad geloofde de wethouder en het bestemmingsplan werd gewijzigd.

Begin van een missie

Het maakte mij boos: vanaf nu had ik een missie: het moest toch lukken om de dieren een stem te geven in al deze ontwikkelingen, hen te beschermen en groen leefgebied voor hen te behouden. Natuur is niet alleen in natuurgebieden achter een hek, maar natuur is overal om ons heen.

Ik ben begonnen met foto's te maken van alle dieren die ik tegenkwam op mijn dagelijkse wandelingen in het gebied, om hiermee deze dieren een gezicht te geven. Ik plaatste hun foto's en verhalen op Fauna Haarlemmermeer (website, Instagram en Facebook). En ik begon presentaties en interviews te geven over de dieren van Schiphol Trade Park om zo breder bewustzijn te creëren over de unieke natuur in de Haarlemmermeer. Ik begon de dieren te melden op Waarneming.nl en startte als vogelteller van SOVON in de Haarlemmermeer. Ik werd lid van de Vogelbescherming en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland. Ik ging me verdiepen in alle besluiten, visies en plannen van de gemeente. Ik ging nog meer

Lijst van dieren in en om mijn achtertuin
Maximaal geteld aantal, van 1 januari tot 1 augustus 2022

VOGELS

Uilen		Kokmeeuw	19	Ekster	9
Ransuil	4	IJsvogel	2	Zanglijster	4
Kerkuil	2 adult, 5 juv	Ooievaar	1	Graspieper	11
Roofvogels		Dodaars	4	Akkervogels	
Torenvalk	2	Grote Zilverreiger	1	Boerenwaluw	14
Buizerd	2	Tuinvogels		Huiswaluw	meer dan 100
Slechtvalk	2	Ringmus	4	Gierzwaluw	4
Bruine Kiekendief	2	Heggenmus	2	Oeverwaluw	12
Havik	2	Huismus	75	Gele Kwikstaart	6
Boomvalk	3	Merel	9	Witte Kwikstaart	5
Smelleken	1	Houtduif	17	Grutto	2
Watervogels		Turkse Tortel	4	Tureluur	5
Lepelaar	2	Pimpelmees	15	Fazant	18
Knobbelzwaan	12	Koolmees	14	Grasmus	3
Wilde Eend	8	Spreeuw	2	Oeverloper	2
Meerkoet	18	Roodborst	4	Kleine Plevier	2
Waterhoen	4	Grote Bonte Specht	1	Kievit	2
Blauwe Reiger	6	Winterkoning	4	Rietzanger	4
Zilvermeeuw	6	Gaai	2	Kleine Karekiet	2
Bergeend	4	Kauw	45	Roodborsttapuit	2
plevier spec.	2	Zwarte Kraai	19	Veldleuwerik	12
Aalscholver	2	Zwartkop	6	Scholekster	5
Grauwe Gans	23	Koekoek	1	Witgat	2
Krakeend	7	Tijftjaf	12	Patrijs	4
Kuifeend	8	Putter	20	Houtsnip	1
Tafeleend	15	Fitis	14		
Fuut	4	Koperwiek	15	Totaal	74 soorten

ZOOGDIEREN

Wezel	1	Bunzing	4	Vleermuizen	15
Vos	2	Haas	35	Mol	veel
Bruine rat	5	Konijn	39		

VLINDERS

Atalanta	5	Icarusblauwtje	3	Koninginnepage	1
Koolwitje spec.	4	Plakker	5	Kolibrivlinder	1

inspreken op hoorzittingen en participatiebijeenkomsten. SADC, de ontwikkelaar van dit gebied, had de visie om een bedrijventerrein te realiseren waar mensen zich welkom voelen, met technische duurzaamheid, een gezonde leefomgeving en sociale relevantie. Maar de dieren waren niet in beeld.

Op initiatief van SADC werden vorig jaar workshops georganiseerd met deskundigen van verschillende instituten en bedrijven. Gezamenlijk werd gewerkt aan het realiseren van een aanvullende hogere ecologische visie voor het gebied.

Ecologische visie

Ik mocht als bewoner meedoen met deze workshops met de experts en ik heb hier een presentatie gegeven over de cultuurhistorie van dit gebied en natuurlijk een presentatie over de dieren hier. Naast alle belangen die er zijn, wilde ik vooral graag de ‘Stem van de Wilde Dieren’ inbrengen. Een gesprek op basis van gelijkwaardigheid, waarin elke stakeholder wordt gehoord: ook de dieren. Want ik weet dat ik de ontwikkelingen niet tegen kan houden, maar ik kan wel proberen om de dieren in beeld te brengen en te zorgen dat er groen leefgebied voor hen blijft.

En het is hier nu gelukt, na lang lobbyen, om de dieren op te laten nemen in een ambitieuzere ecologische visie voor Schiphol Trade Park, meer natuurpositief. Met in de buitenruimte: veel bomen, planten, struiken, kruidige bloemenweides en met veel groene ruimte voor alle bewoners: mens en dier. Niet alleen bedrijfshallen hier, maar ook ruimte voor de natuur. In de gepresenteerde visie zijn veel van mijn foto's opgenomen als voorbeeld van de dieren in het gebied. En een speciale plek in de visie voor Sniper, de Ransuil; mijn inspiratiebron.

Het is natuurlijk nog alleen een visie en ik ga zeker druk houden om te zorgen

dat ze hun belofte nakomen om deze visie ook in de praktijk te realiseren. De eerste 80 bomen zijn recent aangeplant en de bermen zijn ingezaaid met inheemse kruiden en bloemen.

Hoe verder...

Er is nog veel werk te verrichten om aandacht te krijgen voor de dieren in de hele Haarlemmermeer. Ik heb gemerkt dat door de verhalen van de dieren persoonlijker te maken en de dieren een naam te geven, de dieren meer aandacht krijgen en mensen zich meer betrokken voelen bij de dieren. Ik schrijf de verhalen met foto's op mijn social media en geregeld worden de verhalen

LEPELAAR Foto: Corinne Kalisvaart

Office Sharing

Bij ons thuis op de wei, waar onze paarden en schapen wonen, hebben wij één hoekpaal, Penthouse, die erg in trek is bij roofvogels bij ons in het gebied. Ze houden er kantoor en hebben goede werkafspraken over de tijden. 's Morgens gaan de paarden bij zonsopgang naar buiten. Rond 7 uur komt Bart Buizerd op zijn kantoor aan. Hij overkijkt de wei en wacht rustig. Iedereen is welkom zonder afspraak. Muizen, konijntjes, haasjes, mollen, ratten, kikkers: het maakt hem niet uit. Betalen doen ze in natura.

Tegen 11 uur is de aarde voldoende opgewarmd en is de thermiek sterk: dan komt de familie Buizerd langs en vertrekt Bart al cirkelend de lucht in om gezamenlijk te gaan lunchen elders in het gebied. Tussen 15 en 17 uur leiden de twee Torenvalken Toos en Theo de gebedsdiensten op de wei.

Geduldig biddend hangen ze boven de wei en maken af en toe een duikvlucht om de muizen van dichtbij te raadplegen. De individuele gesprekken vinden plaats in het Penthouse in natura. Dan is het even rustig op de wei en kunnen de muizen rustig rondbanjeren.

De paarden gaan bij zonsondergang op stal en in de schemering komt Sniper de Ransuil kantoor houden op het Penthouse. Geduldig biedt hij de hele nacht een luisterend oor aan de muizen op de wei. En houdt hij af en toe een 'fly by' bij de muizenfamilies in het veld. Behendig vliegt hij laag over de grond tussen de schapen door. Tegen 5 uur vroeg in de ochtend vertrekt hij van kantoor naar zijn veilige huis, waar hij minder last heeft van de Havik en de Buizerd. Je vindt bij de paal elke dag wel stukjes prooi of braakballen met dieren die in natura betaald hebben. Zo wordt het kantoor op de hoekpaal op de wei elke dag intensief gebruikt. Dat noemen wij Office Sharing.

Link naar het artikel: www.hcnieuws.nl/lokaal/overig/669319/roofvogels-de-len-kantoor-in-paardenwei-in-hoofddorp

BART DE BUIZERD op het Penthouse.

Foto: Corinne Kalisvaart

geplaatst in de media in de Haarlemmermeer (zie kader).

Mijn volgende project

Begin dit jaar was ik in Hoog Buurlo op de Veluwe voor een rondleiding over de heide. Hier vertelde de boswachter over

de vele spanningen van Staatsbosbeheer om de Veldleeuwewik te behouden op de Veluwe. Ze hadden fors geïnvesteerd in aanpassingen voor de Veldleeuwewik in het gebied. Dit in tegenstelling tot de situatie in de Haarlemmermeer. Op Schiphol Trade Park alleen al heb ik

dit jaar 12 Veldleeuweriken geteld. En hier doet niemand iets om deze Veldleeuweriken te beschermen. Sterker nog, ze zijn niet in beeld. Ik heb bij diverse instanties geïnformeerd, maar niemand weet hoeveel Veldleeuweriken er leven in de Haarlemmermeer en waar precies. Hoe mooi zou het zijn om met enkele beschermingsmaatregelen hun leefgebied in de Haarlemmermeer te behouden. Ik probeer de gemeente zover te krijgen om een project Behoud Veldleeuweriken op te starten en daarmee meer akkerdieren te beschermen.

Wie helpt mee vogels tellen?

Dit is maar een voorbeeld. Mijn grote wens is dan ook dat de vele dieren in de Haarlemmermeer in kaart gebracht gaan worden. Het zou enorm helpen bij

de bescherming en bewustwording als onder andere de vogels goed geteld en gemonitord gaan worden. De verscheidenheid aan vogels is zo groot. Ik hoop van harte dat er ook binnen de Vogelwerkgroep meer aandacht komt voor de vogels van de Haarlemmermeer.

En bovenal hoop ik de leden van de Vogelwerkgroep te inspireren om ook eens in de Haarlemmermeer vogels te gaan kijken. Het is een prachtige plek, en geloof mij: rijk aan fauna!

Meer informatie

Link naar de ecologische visie van Schiphol Trade Park:

www.sadc.nl/ecologie/

Website Fauna Haarlemmermeer:

www.faunahaarlemmermeer.nl

De Scharrelaar

■ *Abé Holshuijsen*

Het vogeltijdschrift De Scharrelaar bestaat al sinds 2019, maar ik kocht het kort geleden voor het eerst bij Atheneum boekhandel in Haarlem. Alleen in de losse verkoop. Ik vind het de moeite waard om aan te bevelen.

Eigenlijk is het een boekje van 135 pagina's met zo'n 12 artikelen van verschillende lengte en goed geschreven. Het is geen fictie. In het nummer dat ik kocht schrijft Hay Wijnhoven over zijn verenverzameling. Een boeiend stuk over hoe rui werkt, welke veren je vaker vindt en dat er schachtmijt in de pen kan zitten. Marijn O'Hanlon (de vrouw van) hield een ooievaarsdagboek bij, maar eigenlijk gaat het over Redmond die af en toe weer prachtige Engels onderkoelde dingen roept, 'O no, we love a bit of drama!', als iemand een glas rode wijn over een T-shirt zwiept. Verder artikelen over kunst (nest-tekeningen), de Soepeend (Saskia van Loenen), onderzoek naar vogels die altijd op zee blijven (Cees Camphuysen), over de Hop (Achilles Cools) en de Kleine Topper (Remco Daalder). En nog veel meer. Als je behalve van vogels, ook van literatuur en andere kunst houdt, dan is dit tijdschrift iets voor jou.

De Scharrelaar - Vogeltijdschrift voor lezers

Uitgeverij Atlas Contact; diverse auteurs

Verschijnt 2x per jaar, in lente en herfst, € 14,99